

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Giriş

Figürinler Çağı

Yunan Heykeltıraşlığının Kökeni

İlk Heykeller

Kuroslar

Erken Arkaik Dönem

Olgun Arkaik Dönem

Geç Arkaik Dönem

Koreler

Erken Arkaik Dönem

Olgun Arkaik Dönem

Geç Arkaik Dönem

Geneleos Grubu

Siphnoslular Hazine Dairesi

Brankidler

Batı Anadolu Kore ve Kurosları

ÖNSÖZ

Geçtiğimiz yüzyılın başlarına kadar Yunan Sanatının, Pers Savaşlarından sonra başladığı düşünölmekteydi. Pers Savaşları sonunda birçok kent devleti Atina'nın önderliğinde "Attik-Delos Deniz Birliğı" adı verilen bir birlik kurmuşlar ve her yıl bu ittifak adına büyük miktarlarda vergi toplamaya başlamışlardır. Atinalı ünlü devlet adamı Perikles, Delos adasında bulunan birlik kasasını Atina'ya taşıtmış ve kentin, özellikle de Akropolis'in, imarında kullanmıştır. Böylece Hellen Uygarlığı ve Sanatı tam anlamıyla altın çağını yaşamıştır. Geçtiğimiz yüzyılın başlarına kadar bilim insanları da hep bu görkemli sanatı çalışmış ve ilkel ve basit görünümlü olmaları sebebi ile Pers savaşları öncesi üretilen heykeltıraşlık eserlerini göz ardı etmişlerdir.

Ancak, Boardman'ın da vurguladığı gibi, "Arkaik dönem, Klasik Yunan Sanatının tohumlarının ekildiğı bir süreci temsil etmektedir". Bu nedenle de Klasik Çağ öncesi bilinmeden, Klasik Çağı ve gelinen aşamayı anlamak çok zordur. Bundan dolayı geçtiğimiz yüzyılın başlarından itibaren gözler Klasik Çağ öncesine çevrilmiş ve bu konuda çok önemli çalışmalar yapılmıştır. Bu arada arkeolojik kazılarda yapılan yeni keşiflerle de Klasik dönem öncesi sanat ve Yunan heykeltıraşlığının geçirdiğı aşamalar günümüzde artık tam anlamıyla anlaşılmıştır.

Bu ilk kitabın konusu, Yunan heykeltıraşlık sanatının emekleme dönemi olarak da adlandırılabilir Arkaik Dönem heykeltıraşlığına ayrılmıştır. Kitapta başlangıcından Perslerin Akropolis'i yağmaladıkları döneme kadar olan heykel gelişimi kronolojik olarak tanıtılacaktır. Başlangıçta Arkaik dönem sanatını hazırlayan unsurlar temel hatları ile ele alınacak, Arkaik dönemle birlikte kore ve kuroslar başlığı altında kadın ve erkek heykelleri farklı başlıklar altında tanıtılacaktır. Bununla birlikte dönemin ünlü gruplarından Geneleos Grubu ve Brankid adı verilen heykeller de ayrı bir başlıkta ele alınacaktır. Olgun Arkaik dönemden Geç Arkaik Döneme geçiş yapıtı olarak kabul edilen Siphnoslular Hazine Dairesi'ndeki heykeltıraşlık eserleri için de ayrı bir başlık kullanılması uygun görölmüştür. Belki de gerçek anlamda Yunan heykelinin ilk olarak ortaya çıktığı Batı Anadolu kökenli kore ve kuroslar da yine farklı başlıklar altında ele alınacaktır.

Heykeltıraşlık eserlerinin tarihlenmesinde stil kritik adı verilen yöntem oldukça önemlidir. Ancak bu dersi alan öğrencinin çevresinde muhtemelen bu konuda anlamadığı noktalarda soru soracak kimse olmayacaktır; bu nedenle konular mümkün olduğunca kimseye sorma ihtiyacı duymayacak ve rahat anlaşılır bir şekilde anlatılmaya çalışılacaktır.

Arkaik Dönem heykeltıraşlığının tamamını elbette bir ders kitabı kapsamına sokmak mümkün değildir. Bizim burada temel amacımız sadece konuya ilgi duyan bir öğrencinin Arkaik Dönem heykeltıraşlık eserlerini temel anlamda bilmesi ve bu konuda bir fikrinin oluşmasına yardımcı olmaktır.

Metinde özel isimler, varsa Türkçe okunuşları ile, yoksa orijinal yazım şekilleri ile verilmiştir. Özel isimlerin dilimize çevrilmesi konusunda herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Aksi gösterilmedikçe verilen tarihlerin tamamı Milattan Önce'dir.

Ders notlarını baştan sona okuyup düzeltmeler yapmakla yetinmeyen ve bu notları yazmam için gerekli ortamı sağlayan eşim Derya Şahin'e çok teşekkür ederim.

Mustafa Şahin
27 Temmuz 2011